

Sinəsi çəmən qoxuyan Vətən

P

aytaxtın istisindən, səs-küyündən aralanıb zirvələrə sarı yola çıxırıq. Solda, üfüqdə dənizin mavi zolağı, sağda isə tədricən sıra dağlar boy alıb gedir. Qusardan dağlara çıxan yolla yuxarı qalxdıqca hava soyuyur, adamı istisi ilə yandıran sərt yay mənzərələrinə tədricən baharın naxışları qonur. Sən isə sanki yol getmirsən, qızmar yayı incə bahara çevirən bir sehrli filmin tamaşaçısı olursan. Sanki paytaxtdan dağlara sarı yox, yayın istisindən, cırhacırından ucalarda çiçəkləyən çəmənlerin yazına qonaq gedirsən.

Bütün varlığımla dərk edirsən ki, həqiqətən də Azərbaycan Yer üzündə nadir təbiət mənzərələrinə malik olan ən gözəl ölkələrdən biridir. Bu qənirsiz mənzərələri qorumaq, onlardan zövq almaq və onları vəsf etmək hər birimizin vəzifəsidir. Vətən sevildikcə şirin olur və bu sevgi qanlı döyüslərdən, ruhları vətənin səmalarına qanadlanan şəhidlərimizin təbessümündən və bir də keçmişimizin dərinliklərindən həzin bulaq kimi sızıb gələn xatirələrdən ibarətdir. Vətən elə gözəl, duyğusal məhəfumdur ki, onu səslə də, sözlə də, qoxu və mahnı ilə də qavramaq, hiss etmək mümkündür.

Mən vətəni qoxusu ilə tanıdım, ətrini ruhuma çəkməklə onun necə gözəl və əvəz edilməz olduğunu anladım. Bu lap çoxdan olub. 60 il əvvəl 6-7 yaşında xırda uşaqlar idik, kəndimiz balaca idi, onun ayağında da kiçik talalarla dolu bir meşə vardı. Yazda bu talalar ağgül, qırmızıgül, sarıgül dedi-yimiz çiçəklərlə gül açardı. Ən gözəl talanı seçib, özümü çiçəklərin sinəsinə atardım, qucaqlayıb, bağrıma basıb çəmən qoxusunu sinəmə çəkər və dünyada hər şeyi unurdardım. Sanki o tala məni çəmən qollarının və nadir qoxusunun ağuşuna alıb göyün yeddinci qatına qaldırardı. Aradan illər keçsə də Vətən deyəndə o qoxu ağıma hakim kəsilir.

Qarabağ müharibəsi iştirakçısı, gənc döyüşçü Qubad Həsənov danışır ki, onun yaddaşına vətən anlayışı döyüşlərin birində komandirləri mayor Kərəmət Əliyevin bağırın səsi ilə həkk olunub: "Qızgım döyüşlər gedirdi. Bizə verilən koordinatları vuran kimi komandirimiz ömr verirdi ki, dislokasiya yerini yubanmadam dəyişək. Bəzən elə olurdu ki, düşmən yerimizi təyin edə bilirdi. Adətən, belə olanda bircə an belə yubanmadan tutduğun mövqeni güllə kimi türk etməlisən. Ona görə ki, hər yubanlığın saniyə ölümü sənə sürətlə yaxınlaşdırır. Amma bir dəfə necə oldusa, bir az ləng tərpendik, mayor Əliyev aslan kimi nəre çəkib üstümüzə bağırdı: "Mən sizi bura döyüşə gətirmişəm, ölməyə yox!!!" Səs elə güclü, elə zəhmli idi ki, ayağımızın altında yer titrədi və göz qırpmında maşınlarla sıç-

rayıb mövqeyimizi dəyişdik. Yaşı 30, ya da 30-dan bir az artıq olar. Elə tay-tuş kimi idik. Amma döyüşdə ata kimi, öz övladı kimi bizi qoruyurdu. Bir də gördürdün ki, gecəyarısı haradansa peç tapıb gətirdi ki, soyuqdan üşüməyək. Müharibənin əvvəlindən axırına kimi onun komandirlik etdiyi bir diviziyada və 3 reaktiv batalyonda bir nəfər də olsun itki vermədik. Bizi balası kimi bağrıma basıb qorudu. Səsi də, özü də, elə əməli də Vətən kimi idi bizim üçün".

Respublikanın Əməkdar artisti Zakir Əliyev isə deyir ki, onun üçün Vətən Cıdır düzündən qanadlanan Qarabağ şikəstəsi, xarıbülüdür.

Yolboyu pəncərənin arxasında dəyişən mənzərələri seyr etdikcə sevinirsən ki, müharibə bizi dəyişirdi. Biz artıq əvvəlki azərbaycanlılar deyilik, öz gücünü bilən qürurlu və qalib ölkənin vətəndaşlarıyıq. Bu Vətən ona görə də daha gözəl və daha müqəddəsdir. Çünki onun azadlığı və müstəqilliyi uğrunda əsrlər boyu mübarizə aparmışıq.

Maşınımız Qusarın dağ yolları ilə Ləzə kəndindəki şələləyə sarı gedir. Yolbo-

yu aludə olduğumuz qənirsiz mənzərələr vadar edir ki, tez-tez öyləci sıxıb avtomobildən enək, ruhumuzu təbiətin əsrarəngiz gözəlliklərinə təslim edək. Bakının yayından, istisindən, küləklərindən ayrılıb zirvələrə səmtlənəndə özünü həqiqətən hamıdan xoşbəxt və uğurlu sayırsan. Yolboyu çayın sahilində süni balıq gölləri buralara artıq təzə peşələrin gəlməsindən xəbər verir. Yolun sağında qarşımıza çobanyastığı çiçəkləri ilə dolu tala çıxır. Yerə düşüb yaxınlaşıyıq, şəkillər çəkirik, mənzərələrin gözəlliyindən doya bilmirik. Bir-iki şəkli feysbuk səhifəsinə qoyuram. Moskvadan Aleksandr Demçenko Azərbaycan dilində soruşur ki, "sevir, yoxsa sevmir". Yəni ruslarda çobanyastığı ilə fala baxmaq varmış Demçenko soruşur ki, biz də belə fala baxmaq varmı. Yazıçı Yusif Vəzir Çəmənəminlinin nəslindən həmyerlimiz Hikmət Əzimzadə yazır ki, var. Cobanyastığı hamının yadına Azərbaycanı salır. Hamı gəlmək istəyir, Bakı üçün darıxdığını yazır. Bakıya gəlmək istəyən çoxdur, hamı darıxır.

Dağlara sarı getdikcə gördük ki, onlarca avtobus yerli turistləri rayonlara daşıyır. Artıq turist marşrutları təşkil edən kiçik sahibkarların da sayı artmaqdadır. Demək olar ki, paytaxtdan tez-tez müxtəlif rayonlara bir və iki günlük turlar təşkil edilir. İnsanlar ən çox şələlələri, gölləri, dağ mənzərələrini görmək üçün səyahətə çıxırlar. Qabaq bu kimsənin ağına gəlməzdi, indi isə hamı gəzir.

Qusarda yolboyu kimə yaxınlaşdıqsa, yerli camaatın mehriban siması, qonaqpərvərliyi ilə qarşılaşdıq. Dağ kəndlərində yolun kənarına vurulan bir neçə elanda yatmağa yer, qalmağa ev də təklif olunur. Əcnəbilər buraya təzə ayaq açsa da, Bakıdan dağ rayonlarına gedən yerli turistlərin sayı sürətlə artır. Gözməyə qorub yerlər yox, elə vətən də yaxşı imiş. Qaydalar dəyişir. Bakıda istilər düşdükcə dağların yazına qonaq gedən avtobusların da sayı artır.

Aladaş kəndinin heyrətəməz daşlarına Ramiz Qusarçaylı şeir yazıb, sonra mahnı da bəstələyiblər.

Zirvələri aşıb Ləzəyə yaxınlaşdıqca soyuq düşür, üşüyürük. Kəndin içində şələlənin yanındakı kiçik kafedə hərəməmin çiyinə bir adyal saldılar ki, soyuqlamayaq.

Ləzəyə enən yol o qədər sərt və enişli-yoxuşludur ki, bilürsən. Şələlə isə o qədər hündür və əzəmətli idi ki, sanki göylərin içindən yerə düşürdü.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"